



Henry Ford

a békeszállító kapitalista.

Napról-napra nő az elkeseredés Amerika nagy kapitalistái ellen, akiknek fényes üzletet jelent a háború és akik üzleti érdekeik javára segítenek azt meghosszabbítani.

És megint egyszer igazságtalanul általánosítunk: egyes nagy kapitalisták vétkeiért felelőssé tesszük valamennyiüket. Pedig most olyan kivételen csodálkozik egész Európa, amelyről álmodni sem mertünk volna. Schwimmer Rózsa sürgönyéből tudtuk meg először, hogy a sanfranciscoi békekongresszus alkalmából sikerült megnyernie 16 hónap óta fáradhatatlanul propagált béketerve számára Fordot, a régi pacifistát, aki az egész háború tartama alatt nem vállalt hadseregszállítást.

Ford a szociálpolitika szempontjából is nagyon figyelemreméltó egyéniség: óriási automobil-gyártelepén, Detroitban, Michigan államban mintegy 18.000 alkalmazottja van, akik 53 nemzetiséghez tartoznak, több mint 100 nyelvet és tájszólást beszélnek. Ezek számára angol nyelvi tanfolyamokat tart fenn, szociálpolitikai tudással rendelkező látogatók útján kutatja személyes képességeiket és körülményeiket, tanácsokkal láttatja el saját és családjuk egészsége érdekében anélkül, hogy személyes szabadságukat korlátozná. A Ford-gyár alkalmazottjai az Egyesült Államok legjobban fizetett munkásai. A tulajdonos azt tartja, hogy »nemcsak megélhetést, hanem életet kell számukra biztosítani«. Részesíti őket a vállalat nyereségében és evvel napi 5-7 dollárra egészíti ki bérüket. Segítségükre jön, ha lakóházakat akarnak szerezni és nem köti annak tulajdonjogát ahhoz, hogy a munkás a vállalat szolgálatában maradjon. Nincs is szüksége erre a feltételre, mert alig akad munkás, aki el akarná hagyni; ellenben más vállalatok munkásai szemében ideál gyanánt lebeg a Ford-gyárban alkalmaztatásuk.

A békehajó, amelyet Ford felszerelt, dec. 4-én indult Amerikából, az Egyesült Államok kormányának áldása nélkül: látszik, hogy mégis azok a kapitalisták vannak többségben, akik vállalják a hadseregszállítást; az ő befolyásuk a nagyobb. Az európai kontinens sajtója szerint útlevelet sem kaptak a hajó utasai, sőt maga Ford sem, úgy, hogy lemaradt saját expedíciójáról. Ez túlzásnak bizonyult: a hajóról érkezett szikratáviratok szerint csak a hadviselő országokba szóló útlevelet tagadták meg, Ford pedig ott van a »Oscar II.« fedélzetén 164 vendégével. Bennünket legközelebből B é d y Schwimmer Rózsa és J a n e Addams érdekelnek: a béke legerélyesebb előmozdítója és a hágai nemzetközi nőkongresszus elnöke.

A zarándokút legközelebbi célja: a 3 skandináv ország és indulatok viharzó tengerének hullámain? De az emberi kormányait a béke érdekében.

Nem tudhatjuk, sikerül-e elsimitaniuk az emberi ösztönök és indulatok viharzó tengerének hullámain? De az emberi életek és kultúrártékek oly nagy tömegének megmentéséről van szó, hogy itt valóban akarni is nagy dolog. Bízunk az angol optimizmus szavában: »Ahol a k a r a t van, ut is akad.

Glücklich Vilma.